

Kázání 24. 12. 2023 Salvátor

Text: Lk 2, 1-7

Stalo se v oněch dnech, že vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu. Tento první majetkový soupis se konal, když Sýrii spravoval Quirinius. Všichni se šli dát zapsat, každý do svého města. Také Josef se vydal z Galileje, z města Nazareta, do Judska, do města Davidova, které se nazývá Betlém, poněvadž byl z domu a rodu Davidova, aby se dal zapsat s Marií, která mu byla zasnoubena a čekala dítě. Když tam byli, naplnily se dny a přišla její hodina. I porodila svého prvorozeného syna, zavinula jej do plenek a položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechou.

Milí bratři a sestry,

Na celém světě si dnes lidé připomínají slova vánočního evangelia o narození malého dítěte v Judském Betlémě. Od té chvíle už uplynulo hodně času a přece si tuto událost každoročně připomínáme už více než půl druhého tisíciletí. Máme k tomu důvod: vždyť i nám se narodil Spasitel, skutečný zachránce z našeho hříchu, z naší ztráty vztahu s Bohem.

Přesuňme se tedy nyní do doby a poměrů v době Ježíšova narození. Evangelista Lukáš nám začíná líčení příběhu Ježíšova narození tak, že před námi otevírá obraz celého tehdejšího světa. Za císaře Augusta, Sýrii spravoval Quirinius, v oněch dnech, tedy za vlády krále Heroda, a v době, kdy se konaly několikrát soupisy lidu, majetku apod... Máme zde zasazení Ježíšova narození v dějinné scénérii. Za císaře Augusta se konalo po celém civilizovaném světě, sčítání lidu. Šlo zjevně o sčítání lidu v celé římské říši, zvláště tedy v porobených provinciích, šlo tedy o politicky citlivé téma a v některých provinciích i o značně ožehavou a náročnou akci. Lukáš výslovně uvádí, že se jednalo o první majetkový soupis. Nikoliv tedy o soupis branců pro vojenské účely, židé měli výjimku a do armády nemuseli, o to více však museli zaplatit na daních. A protože tento soupis měl sloužit k navýšení a k výběru daní z oblastí spravovaných Římem, ne všechny tyto dobyté oblasti byly s těmito daňovými úpravami a novými daňovými zákony ztotožněné či smířené.

V Písmu také nacházíme zmínku, že se někteří lidé proti tomuto důkazu porobení aktivně bránili, organizovali vzpoury a různé zastrasovací akce, což mívalo také své důsledky jako násilné potlačení

a poprav. Ve Skutcích v 5 kapitole (Sk 5, 37) je uvedeno, že ve dnech soupisu povstal jistý Judas Galilejský a strhl lid do vzpoury a že také zahynul a jeho stoupenci byli rozeznáni.... Tato událost svědčí o vypjatém očekávání něko, kdo se římské moci postaví a lid vysvobodí z římské nadvlády, nějakého Bohem poslaného nového židovského krále. Svědčí též o tom, že zde byly i davy, které v očekávání na mesiáše a motivované nenávistí k římské okupační správě, se neváhaly bouřit a že tu byla i okupační armáda, která jakákoliv povstání krvavě potlačovala. Mnozí byli svědky šokujících případů okupačního násilí, nesmyslného utrpení či tragických událostí zasahujících celý národ.

Vidíme, že k vyprávění o tom, jak se v judském Betlémě narodil Ježíš, vylíčení drsné společenské reality zřetelně patří. Na základě rozhodnutí a výnosů vládců se dávají do pohybu zástupy. Na jejich pokyn reagují - buď poslušně a jdou, aby se nechali sečíst a zaplatit daně nebo se bouří. Lukášovo vyprávění postupuje o krok dál, když řekne, že bylo povinností každého dát se zapsat podle jeho rodiště. Muselo to být docela náročné, neboť se lidé vždy měli přihlásit u toho konkrétního úřadu, odkud pocházel jejich rod, a to i přesto, že již žili a pracovali úplně někde jinde. Nicméně, bylo to nařízení, byla to povinnost a její nesplnění mohly provázet velmi nepříjemné sankce. Tak se také Josef vydal z Galileje, z města Nazareta, do Judska, do města Davidova, které se nazývá Betlém, poněvadž byl z domu a rodu Davidova, aby se dal zapsat s Marií, která mu byla zasnoubena a čekala dítě. Můžeme si představit, jak náročné to bylo přerušit veškerou práci a vydat se na několikadenní či dokonce týdenní cestu a jak to muselo být náročné zejména pro Marii, která byla ve vysokém stupni těhotenství a musela tuto minimálně tři dny trvající cestu absolvovat jízdou na oslu. Ta cesta pro ni nebyla ani trochu příjemná. A pak navíc ani nebylo kde si odpočinout, mít trochu soukromí, nenašlo se místo pod střechou. (A pravděpodobně začala pociťovat porodní bolesti ihned jakmile z toho osla slezla, tísněna množstvím dalších lidí) Lukáš na tyto mateřské potíže jako chlap evidentně moc nemyslí, protože jeho myšlenky spěchají do Betléma.

Z hlediska císaře Augusta je Betlém nevýznamné městečko, nicméně pro Lukáše hraje zásadní roli.

Z Betléma totiž pocházel slavný král David, kterého si židovský lid velmi vážil a který měl jako král obrovské množství potomstva.

A tito všichni měli, podobně jako Josef, přijít v jeden určený čas na toto místo. Toto malé městečko se v době sčítání muselo rozrůst alespoň desetinásobně, lidé přespávali, kde se dalo, i pod širým nebem.

A Lukáš jako svědek o Ježíšovi vyznává: Římský císař sice něco nařídil, ale tento lidský záměr, tento administrativní počín římské okupační správy si použil Bůh pro naplnění svého slova a pro své plány s lidmi. Lukášovo líčení o Ježíšově narození v městě Davidově propojuje jeho evangelium se starozákonními proroctvími, která ukazují na Ježíšovo mesiášské pověření a mesiášský nárok.

Mesiášská proroctví a mesiášské pasáže ze Žalmů podávají svědectví o tom, že mesiáš bude pocházet z domu a rodu Davidova. A prorok Micheáš před sedmi stoletími viděl Betlém jako místo jeho narození.

Slyšeli jsme to v prvním čtení... A ty, Betléme efratský, ačkoli jsi nejmenší mezi judskými rody, z tebe mi vzejde ten, jenž bude vládcem v Izraeli, jehož původ je odpradávná, ode dnů věčných. (...) V průběhu dějin, v dobách zlých a válečných, v dobách nadvlády velkých říší nad Izraelem, v časech, kdy nás tísní a děsí brutální projevy lidského násilnictví těšili proroci Boží lid tím, že se narodí dítě, se kterým přijde pokoj. Slyšeli jsme z proroctví Micheáše... „On sám bude pokoj“ (Micheáš 5,4). **A on sám bude pokoj. Pokoj.** Pokoj, to je naprostá a dokonalá plnost veškerého dobra, které dává Bůh. V řeči Starého zákona pokoj – šalom – to není jen klid či pohoda, jak po ní člověk touží. Ten Ježíš narozený v Betlémě je skutečný pokoj pro člověka v tom nejplnějším smyslu. Mimo něho pokoj, klid, spočinutí v důvěře v Boha prostě nenajdeme.

Tváří tvář bezútešné realitě se také samotné vánoční svátky mohou stát jen náhražky a šidítka, toužení a nálady, které neobstojí a vytoužený mír v srdci nejsou sto poskytnout. On je však pokoj, ve kterém se nám dává Bůh. A ten převyšuje – jak to napsal apoštol Pavel – všeliký lidský rozum. Pokoj nepředstavitelný pro nás, kteří jsme svědky tragických událostí, nesmyslného utrpení, šokujících případů útoků, násilí či trestných činů. Jak v těchto šílených okolnostech najít pokoj?

Když se začteme do těch mesiášských písní, žalmů a proroctví, můžeme pocítit z těchto textů naději. Právě žalmisté a proroci, kteří ohlašují mesiáše, píší své texty i v tísní válečné vřavy a dosvědčují tím, že Pánu Bohu na těch tísněných a utiskovaných záležitostech.

Proto jsme slyšeli hned na začátku prosbu o smilování. Hospodine, slituj se nad námi, v tebe skládáme naději! Buď paží svého lidu každé ráno i naší spásou v čase soužení.

Kde jinde také najít pokoj než u Boha?

A právě tohoto dárce pokoje Marie v Betlémě porodila.

Tento dárce pokoje snímá břemena z těch, kteří pod nimi klesají, a ukazuje cestu.

Když Lukáš říká, že porodila svého prvorozeného, připomíná tím také Ježíšovo ponoření do naší absurdní životní nouze a to, že s ním Boží slitování pro nás přichází.

Ježíš se setkává i s tou nejhorší realitou lidského života a jeho absurditu prožívá ve svém životě.

Nevyhýbá se této bolesti, nechá se touto bolestí sám zasáhnout a bere ji na sebe jako ten, který přináší pokoj.

Bere na sebe absurdní odsouzení a smrt, a ukazuje nám, že tady to opravdu nekončí.

Skutečností je vzkříšení a Boží přijetí v jeho náručí.

A proto ten pokoj v Ježíši Kristu může být skutečností i pro nás, jako je skutečné jeho narození, jeho život, jeho smrt pro nás i jeho vzkříšení pro nás, aby i my jsme mohli vědět, že před námi je zmrtvýchvstání a cesta do Božího království.

A v tento sváteční čas nám připomeňme, že Boží láska a milost jsou s námi v našich radostech i trápeních.

Ať je nám příkladem toto malé dítě v jeslích, které přišlo na svět, aby nám přineslo naději, lásku a spásu.

Amen.